

24. listopada 2022.

20. Stajalište Povjerenstva za fiskalnu politiku o Nacrtu proračunskog plana Republike Hrvatske za 2023. godinu

Povjerenstvo za fiskalnu politiku (dalje u tekstu: Povjerenstvo) je na svojoj 15. sjednici održanoj 24. listopada 2022. godine razmotrilo Nacrt proračunskog plana Republike Hrvatske za 2023. godinu (dalje u tekstu: Nacrt) koji je Vlada Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada) usvojila na 159. sjednici 19. listopada 2022. godine.

Povjerenstvo za fiskalnu politiku je ocijenilo prvi Nacrt proračunskog plana Republike Hrvatske za 2023. godinu. S obzirom na trenutne globalne okolnosti, 2023. godinu karakteriziraju izrazita ekonomska neizvjesnost i veliki geopolitički rizici te je nastavak dosadašnje prakse konzervativnog planiranja proračuna primjeren situaciji. Nakon snažnog oporavka i rasta u 2021. te prvoj polovini 2022. godine, izgledi za 2023. godinu su pogoršani. To stvara nesiguran okvir za ekonomsku te fiskalnu politiku i može zahtijevati brzu prilagodljivost iste. U takvim okolnostima, osnovna će zadaća fiskalne politike biti u ublažavanju učinka vanjskih šokova na hrvatsko gospodarstvo, te pomoć najugroženijim skupinama na koje će ti šokovi najviše utjecati. Zbog usporavanja gospodarstva rast cikličkih prihoda općeg proračuna biti usporen, dok će rast rashoda općeg proračuna ovisiti o većoj investicijskoj potrošnji povezanoj uz EU fondove, koji predstavljaju glavnu polugu protucikličkog djelovanja. Povjerenstvo stoga ističe potrebu što realnije pripreme što većeg broja kvalitetnih i održivih investicijskih projekata. Povjerenstvo ponovno upozorava da su određeni izazovi u postojećim kapacitetima te spremnosti ključnih dionika za provođenjem potrebnih i nužnih strukturnih reformi u okviru cjelokupnog javnog sektora (posebice u zdravstvu, javnoj upravi, ali i u drugim sektorima).

Ulazak RH u europodručje odvija se u trenucima visoke političke i ekonomske neizvjesnosti uzrokovane posljedicama pandemije i sve većim geopolitičkim napetostima (rat u Ukrajini te zaoštavanje odnosa SAD-a i Kine). Posljedice ovih šokova su veliki rast uvoznih cijena, prvenstveno cijena energije uslijed problema u opskrbnim lancima te poremećaja u uvozu energije zbog rata u Ukrajini, koji se prelijevaju na opći rast cijena. Ovakvi negativni šokovi u uvjetima razmjene osiromašuju energetske ovisne Europsku uniju (EU) i RH, a stanovništvo i poduzeća svoju potrošnju i investicije moraju prilagoditi

padu realnog dohotka. Osim toga, kao odgovor na rastuću inflaciju središnje banke zaoštravaju monetarnu politiku i uvjete financiranja. U takvim okolnostima izgledno je naglo usporavanje sveukupne ekonomske aktivnosti, pri čemu bi fiskalna politika trebala protuciklično djelovati kako bi spriječila opasnosti od recesije¹. Članstvo RH u europodručju, što podrazumijeva i zajedničku monetarnu politiku i druge mehanizme kontrole i podrške, trebalo bi također djelovati na ublažavanje negativnih posljedica ovih šokova. Imajući sve ove izazove u vidu, iznimno je važno u 2022. i 2023. voditi transparentnu i odgovornu ekonomsku i fiskalnu politiku, te ubrzati reforme financirane kroz programe EU (Program za otpornost i rast) u cilju podizanja niske stope potencijalnog rasta koji je rezultat nepovoljne demografske strukture i niske razine dodane vrijednosti hrvatske industrije.

Potvrđivanje makroekonomskih projekcija

Novi Zakon o proračunu (dalje: ZOP; NN 144/21) prilagodio je proračunski proces zahtjevima članstva u europodručju po pitanju veće koordinacije ekonomskih politika. Vlada RH dužna je pripremiti nacrt proračunskog plana radi konzultacija s Europskom komisijom, pri čemu makroekonomske projekcije moraju biti potvrđene od strane Povjerenstva. Stoga je Povjerenstvo prema odredbama novog ZOP-a dužno ocijeniti predstavljaju li izrađene makroekonomske projekcije dobar temelj za izradu proračunskih planova, a što prema dosadašnjem Zakonu o fiskalnoj odgovornosti (ZFO-u) nije bilo dužno obavljati.

Kako se proračunski planovi temelje na makroekonomskim projekcijama, iznimno je važno da makroekonomske projekcije budu točne i nepristrane. Visoka razina makroekonomskih neizvjesnosti znatno je otežala proces izrade makroekonomskih projekcija u posljednjih nekoliko godina. U takvim uvjetima, kvalitetne makroekonomske projekcije moraju sadržavati unutarnju konzistentnost među varijablama te ne odstupati značajnije za projekcijama drugih institucija. Pritom, razborito je proračunske planove temeljiti na pretpostavkama nižeg makroekonomskog rasta, u dijelu koji određuje očekivane prihode, ali i zadržati određene rezerve na strani mogućeg rasta troška državnih izdataka.

U svrhu potvrđivanja makroekonomskih projekcija, Povjerenstvo je u određenoj mjeri unaprijedilo dosadašnju metodologiju ocjene makroekonomskih projekcija koja se, sukladno čl. 22. st. 2. ZFO-a (NN111/2018), temeljila na usporedbi s posljednje dostupnim projekcijama Europske komisije (EK). No, Povjerenstvo i dalje ne izrađuje vlastite makroekonomske projekcije, već makroekonomske Projekcije Vlade RH uspoređuje s makroekonomskim projekcijama većeg broja institucija te dodatno

¹ Cilj je takvog razboritog fiskalnog postupanja spriječiti scenarij iz globalne financijske krize kad su inozemni šokovi povezani s neodrživom razinom domaće potražnje, ali i zahtjevima za strogom fiskalnom konsolidacijom u uvjetima krize (procikličnom), doveli do dugogodišnje recesije u RH.

razmatra pretpostavke i konzistentnost same makroekonomske projekcije Vlade RH. Naime, za izradu vlastitih projekcija i dubljih analiza nužno je uspostaviti funkcionalni i stručno ekipirani Ured Povjerenstva, na čemu Povjerenstvo, unatoč brojnim poteškoćama i izazovima, aktivno radi već duže vrijeme.

Povjerenstvo i Ministarstvo financija (MF) su postupak potvrđivanja makroekonomskih projekcija u početnoj fazi uredili Terminskim planom, u kojemu je definirana razmjena informacija i konzultacije o makroekonomskim i proračunskim projekcijama prije njihovog usvajanja u ovoj godini. Tako je Povjerenstvo krajem rujna 2022. primilo preliminarne, a 6. listopada 2022. konačne makroekonomske projekcije iz Nacrta proračunskog plana, te 7. listopada 2022. održalo sastanak s predstavnicima MF-a. Temeljem provedene analize, Povjerenstvo je 13. listopada u svom pismu Ministru financija potvrdilo makroekonomske projekcije iz Nacrta proračunskog plana.

Makroekonomske projekcije iz Nacrta proračunskog plana za 2023. izmijenjene su u odnosu na projekcije iz Programa konvergencije iz travnja 2022. uslijed ostvarenih kretanja te materijalizacije negativnih rizika u globalnom gospodarstvu (Prilog 1). Porast ekonomskih aktivnosti tijekom prva tri kvartala u 2022. godini znatno je premašio prethodna očekivanja (očekivana stopa realnog rasta u 2022. povećana je s 3,0 na 5,7%). S druge strane, ostvaren je i niz negativnih rizika što je dovelo do naglog usporavanja ekonomske aktivnosti u EU, a time i u RH. Imajući sve to u vidu, projekcija za 2023. predviđa zaustavljanje rasta ekonomske aktivnosti krajem 2022. i početkom 2023. u kojoj se očekuje da će BDP porasti 0,7% (Program konvergencije je za 2023. pretpostavljao dodatno ubrzanje rasta na 4,4%). Za razliku od 2022. godine kada je glavni doprinos rastu dolazio od osobne potrošnje i izvoza koji je rastao po dvoznamenkastim stopama, u 2023. bi glavni doprinos trebao doći od državne potrošnje i investicija financiranim sredstvima EU, dok će osobna potrošnja, privatne investicije i izvoz davati slab ili negativan doprinos rastu.

Prikazane makroekonomske projekcije za 2023. sadrže unutarnju konzistentnost i u skladu su s projekcijama drugih institucija, premda s nešto opreznijim očekivanjima u 2023. Naime, Povjerenstvo je makroekonomske projekcije iz Nacrta proračunskog plana za 2023. usporedilo s projekcijama drugih institucija te utvrdilo kako ne postoje znatnija odstupanja. Projekcije Vlade nešto su konzervativnije, što se velikim dijelom može objasniti kasnijim datumom izrade projekcija, jer u sebi sadrže i ostvarenje niza negativnih rizika (Prilog 2.)

Uzimajući u obzir neizvjesnost koja je svojstvena makroekonomskim prognozama, Povjerenstvo je procijenilo vjerodostojnost makroekonomskog scenarija na temelju njegove realističnosti i usporedbom s projekcijama drugih mjerodavnih institucija. Projekcije MF-a niže su od trenutno dostupnih projekcija drugih relevantnih institucija, što ukazuje na oprezniji pristup prilikom izrade postavki u projekciji za iduće razdoblje. Povjerenstvo takav pristup smatra opravdanim zbog mogućnosti prilagodbe fiskalnog

planiranja u vrlo neizvjesnim i promijenjenim okolnostima nadolazećeg razdoblja, u kojemu naglo raste rizik od usporavanja ekonomske aktivnosti i recesije, pri čemu bi se hrvatsko gospodarstvo moglo suočiti s brojnim ograničenjima.

Unatoč tome, što postoje čimbenici rizika koji predstavljaju negativnu prijetnju gospodarskom rastu, Povjerenstvo za fiskalnu politiku je na svojoj 14. sjednici održanoj 11. listopada 2022. godine potvrdilo makroekonomske projekcije koje je MF izradilo za 2023. godinu te ističe da su projekcije unutar prihvatljivog raspona, na temelju trenutno dostupnih informacija.

Ocjena Nacrta proračunskog plana

S uvođenjem eura kao službene valute Republika Hrvatska (RH) je dobila i novu obvezu sudjelovanja u postupcima praćenja i koordinacije ekonomske politike država članica europodručja, u što spadaju i konzultacije i izrada Nacrta proračunskog plana za iduću proračunsku godinu. Novi Zakon o proračunu (NN 144/21) prilagodio je proračunski proces zahtjevima članstva u europodručju, te je sukladno ZOP-u Vlada dužna pripremiti Nacrt proračunskog plana radi konzultacija s EK, koja razmatra uzimaju li u obzir proračunski planovi država članica na odgovarajući način preporuke Vijeća EU izdane u okviru Europskog semestra te prevode li ih u konkretne proračunske politike i primjeren makroekonomski okvir. Nacrt proračunskog plana sažeti je prikaz u kojem se definiraju makroekonomski i fiskalni okviri pojedine države članice europodručja u idućoj proračunskoj godini te su temelj za daljnju izradu prijedloga proračuna za sljedeću godinu.

S obzirom da su zemlje članice europodručja do 15. listopada 2022. bile dužne izraditi i dostaviti EK Nacrt proračunskog plana za 2023. godinu, RH je izradila svoj prvi Nacrt proračunskog plana za 2023. godinu sukladno Smjernicama o formatu i sadržaju nacrta proračunskog plana, ekonomskog partnerstva te izvješća o izdavanju duga (*eng. Guidelines on the format and the content of draft budgetary plans, economic partnership programmes and debt issuance reports*) te konzultacijama s EK. Pri tome su uvažavane odredbe ZOP-a, Pakta o stabilnosti i rastu, najnovijih Preporuka Vijeća EU za RH, aktivnosti predviđene Nacionalnim planom za oporavak i otpornost (NPOO), Nacionalnim planom reformi (NPR) kao i paketima mjera Vlade RH za zaštitu građana i gospodarstva od rasta cijena te aktivnosti vezano uz prihvat i zbrinjavanje raseljenih osoba iz Ukrajine.

Kako bi se osiguralo realistično planiranje, Povjerenstvo za fiskalnu politiku, kao neovisno fiskalno tijelo u RH u tom procesu mora potvrditi makroekonomske projekcije na kojima se temelji nacrt proračunskog plana (čl. 21. st. 3. ZOP-a). Također, makroekonomske i proračunske projekcije podliježu nepristranoj i sveobuhvatnoj ocjeni neovisnog tijela nadležnog za ocjenu fiskalne politike čiji se rezultati uzimaju u obzir pri

izradi budućih makroekonomskih i proračunskih projekcija čl. 21. st. 2. ZOP-a). Povjerenstvo je u svojoj prvoj ocjeni prvog Nacrta proračunskog plana zaključilo da s obzirom na trenutne globalne okolnosti 2023. godinu karakteriziraju izrazita neizvjesnost i veliki geopolitički rizici te je nastavak dosadašnje prakse konzervativnog planiranja proračuna primjeren situaciji. RH se, kao i druge zemlje, suočava s brojnim izazovima i ograničenjima izazvanih ratom u Ukrajini, rastom cijena energenata, posljedicama proizašlima iz krize izazvane pandemijom COVID-19 (neravnoteža između velike potražnje i nedovoljne ponude) te pretjerano visokom stopom inflacije. Nakon povećanja hrvatskog gospodarskog rasta u 2021. te prvoj polovini 2022. globalni trendovi (nestabilnost cijena energenata te cjenovni pritisci koji se šire i jačaju po sektorima gospodarstva), upućuju na činjenicu da će u nadolazećim kvartalima doći do ekonomskog slabljenja i usporavanja.

Izgledi za gospodarski rast u RH u 2023. godini pogoršani su te ukazuju na stagniranje, što stvara vrlo nesiguran i promjenjiv okvir za provođenje ekonomske te fiskalne politike. Sve to zahtijeva fleksibilnost i brzu prilagodljivost hrvatske fiskalne politike kako bi brzo mogla djelovati i osigurati učinkovite mjere za ograničavanje posljedica inflacije i sprječavanje dodatnih inflatornih pritisaka, sve kako se ne bi ugrozila srednjoročna održivost javnog duga. Mjere fiskalne politike u narednom razdoblju i nadalje će morati biti učinkovite i ne smiju trajno pogoršati stanje javnih financija. Ujedno, one moraju biti privremene, selektivne i ciljane kako bi u najvećoj mogućoj mjeri bile usmjerene pomoći isključivo najugroženijim skupinama stanovništva i najugroženijim dijelovima gospodarstva.

Hrvatsku je fiskalnu politiku u 2021. i 2022. godini u velikoj mjeri obilježilo donošenje mjera za ograničavanje posljedica epidemije te visokog rasta cijena energenata. Ujedno, donesene su brojne i relativno opsežne diskrecijske mjere koje će imati dugotrajan utjecaj na stanje javnih financija. Udio prihoda proračuna opće države mjereni udjelom u BDP-u blago su smanjeni (s 46,8% u 2021. na 46,2% u 2023.). Nakon značajnog porasta prihoda opće države u prethodne dvije godine, u 2023. očekuje se njihov umjereni rast. Prihodi općeg proračuna određeni su projiciranom gospodarskom aktivnošću, uzimajući u obzir i fiskalne učinke prihodovnih mjera (u 2023. godini iznose 0,2% BDP-a) koje je Vlada donijela u travnju i listopadu 2022. godine u okviru paketa za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena. Značajan učinak na prihode općeg proračuna imaju i sredstva pomoći institucija i tijela EU (sredstva iz Višegodišnjeg financijskog okvira – VFO-a 2021. – 2027., Mehanizma za oporavak i otpornost i Fonda solidarnosti EU-a).

Niži rast ukupnih prihoda općeg proračuna bit će posljedica prvenstveno nižeg rasta poreznih prihoda. Najznačajniji su porezi na proizvodnju i uvoz koji su projicirani u iznosu od 18,8% BDP-a. U njihovoj strukturi ističe se porez na dodanu vrijednost (PDV) koji je za 2023. projiciran na razini od 13,3% BDP-a zbog rasta osobne potrošnje, turističkih usluga, intermedijarne potrošnje, investicija te socijalnih transfera u naravi. U te je projekcije uključen i učinak proširenja proizvoda i usluga koje se oporezuju sniženim

stopama PDV-a od 13%, 5% i 0%, a koje su u primjeni od travnja i listopada 2022. za isporuke prirodnog plina i grijanja iz toplinskih stanica odnosno za isporuke i ugradnje solarnih ploča. Uz predviđen niži rast osobne potrošnje očekuje se i smanjenje prihoda od trošarina zbog smanjenja visine na pogonska goriva te sniženja maloprodajnih cijena.

Udio ukupnih rashoda opće države smanjuje se s 49,4% BDP-a u 2021. godini na 48,6% u 2023. godini. No, naknade zaposlenima u 2023. godini rastu 7,1% na godišnjoj razini i najvećim su dijelom rezultat povećanja osnovice za izračun plaća temeljem kolektivnih ugovora za državne i javne službenike, korekcije za minuli rad od 0,5% te očekivanog kretanja razine broja zaposlenih državnih i javnih službenika (pretpostavka rasta od 0,8%). Projiciran je i rast rashoda za mirovine u 2023. godini u iznosu od 5 mlrd. kuna, koji uključuje učinak indeksacije mirovina od 6%, učinke izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju te preneseni kumulirani učinak promjene broja i strukture korisnika mirovina. Automatsko usklađivanje pojedinih vrsta rashoda s inflacijom (mirovine i plaće, te dijelom socijalne naknade) dovodi do njihovog trajnog (relativnog) povećanja. Rashodi za intermedijarnu potrošnju u 2023. godini kretat će se na razini od 8,4% BDP-a, a uključuju veća izdvajanja zdravstvenih ustanova za podmirenje dugovanja prema dobavljačima lijekova te potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala. Povjerenstvo naglašava da je u ovakvim izrazito inflatornim vremenima posebice potrebno voditi računa o kontroli rasta rashoda (posebice rasta plaća državnih i javnih službenika, rast mirovina). Također, Povjerenstvo ponovno upozorava kako su u planiranju rashoda kontinuirano izraženi nekontrolirani troškovi i podcijenjeni znatni gubici sustava zdravstva koje je potrebno dodatno financirati iz državnog proračuna, zbog čega su nužne reforme i velike promjene u okviru zdravstvenog sustava.

Prema predloženom nacrtu proračunskog plana planirano je daljnje smanjenje deficita opće države. Naime, s ugrađenim fiskalnim učincima mjera za ublažavanje troškova života u 2023. deficit bi trebao doseći 2,3% BDP-a (za 0,8 postotna boda viši u odnosu na 2022.), čime je ispunjen kriterij proračunskog manjka u skladu s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Nominalno povećanje deficita u 2023. godini bit će djelom rezultat diskrecijskih mjera odnosno učinaka opsežnih mjera za ublažavanje inflacije, daljnjeg rasta investicija te povećanja ostale potrošnje. Očekuje se da će se udio javnog duga u BDP-a nastaviti smanjivati i na kraju 2023. iznositi 69,0% BDP-a, što će uglavnom biti rezultat inflacije te predstavlja zadovoljavajuću dinamiku prilagodbe javnog duga prema odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Važnost rasta gospodarstva za fiskalnu održivost ogleda se upravo u kretanju omjera javnog duga u BDP-u, pa je u okolnostima ekonomske stagnacije i usporavanja potreban oprez te je nužno uložiti značajne napore za osiguranje fiskalne održivosti upravo iz razloga, jer bi relativno viša razina duga mogla otežati stabilnost fiskalne politike u slučaju novih šokova.

Povjerenstvo zaključuje da će zbog usporavanja gospodarstva rast cikličkih prihoda općeg proračuna biti usporen, dok će rast rashoda općeg proračuna ovisiti o većoj investicijskoj potrošnji povezanom uz EU fondove. U 2023., kao i u 2022. godini,

ekspanzivnost fiskalne politike vezana je uz investicijske poduhvate i korištenje sredstava EU fondova, no otvoreno je pitanje stvarne i potpune iskoristivosti i realizacije tih sredstava. Kako fiskalna održivosti proizlazi iz (rasta) gospodarskog potencijala koji služi kao osnovica za financiranje javne potrošnje, Povjerenstvo ističe potrebu pripreme što većeg broja kvalitetnih i održivih investicijskih projekata kojima bi se u što većoj mjeri povukla sredstva za jačanje gospodarstva.

S obzirom na očekivane neizvjesnosti, osnovna zadaća fiskalne politike u 2023. godini bit će u ublažavanju učinka vanjskih šokova na hrvatsko gospodarstvo, te pomoć najugroženijim skupinama na koje će ti šokovi najviše utjecati. Povjerenstvo određene izazove vidi i u postojećim kapacitetima te spremnosti ključnih dionika za provođenjem potrebnih i nužnih strukturnih reformi u okviru cjelokupnog javnog sektora (posebice u zdravstvu, javnoj upravi, ali i u drugim sektorima). Isto tako, nužno je pozornost usmjeriti na one projekte koji će donijeti što veću dodanu vrijednost za gospodarstvo te doprinose rastu potencijalnog BDP-a, što će zatim utjecati i na povećanje fiskalne održivosti domaćeg gospodarstva.

Kako se očekuje reforma gospodarskog upravljanja u EU odnosno reforme fiskalnih pravila na razini EU, a imajući u vidu ekonomske i geopolitičke okolnosti na razini EU na temelju [Komunikacije EK \(2022a\)](#), i u 2023. godini će na snazi biti Opća klauzula o odstupanju od proračunskih pravila, kao i Odluka o privremenom odgađanju primjene nacionalnih fiskalnih pravila. Odgodu je Vlada RH donijela još 2020. godine slijedom izvanrednih okolnosti, a u skladu s preporukom Povjerenstva za fiskalnu politiku i temeljem odredbi ZOF-a, sve kako bi se osigurao dovoljan prostor za djelovanje nacionalnih fiskalnih politika.

PREDSJEDNICA POVJERENSTVA

Prof. dr. sc. Sandra Krtalić

Prilog 1. Makroekonomske projekcije Vlade RH

Tablica 1. Makroekonomske projekcije Vlade RH

	Ostvarenje	Nacrt proračunskog plana		Program konvergencije	
	2021.	2022.	2023.	2022.	2023.
Bruto domaći proizvod (BDP)					
BDP - nominalni rast, %	13,8	13,2	6,9	9,5	8,8
BDP - realni rast, %	10,2	5,7	0,7	3,0	4,4
Osobna potrošnja ¹	10,0	4,5	0,4	1,4	3,2
Državna potrošnja	3,1	2,3	2,1	3,3	1,9
Bruto investicije	7,6	4,5	1,7	5,8	6,1
Izvoz roba i usluga	33,3	17,3	-0,2	6,9	6,0
Izvoz roba	20,0	17,4	0,9	4,8	5,4
Izvoz usluga	51,5	17,3	-1,6	9,2	6,7
Uvoz roba i usluga	14,7	20,2	0,4	6,1	6,9
Uvoz roba	14,8	21,2	0,3	5,6	6,5
Uvoz usluga	13,9	14,3	1,1	9,1	9,5
Doprinosi rastu BDP-a, postotni bodovi					
Osobna potrošnja	5,9	2,6	0,2	0,8	1,8
Državna potrošnja	0,7	0,5	0,5	0,7	0,4
Bruto investicije	1,7	1,0	0,4	1,2	1,3
Izvoz roba i usluga	14,0	8,9	-0,1	3,3	2,3
Uvoz roba i usluga	-7,2	-10,6	-0,2	-3,9	-2,4
Promjena deflatora, %	3,2	7,1	6,1	6,2	4,1
Osobna potrošnja ¹	2,7	10,4	5,7	7,8	3,7
Državna potrošnja	3,7	6,3	5,6	5,4	4,0
Bruto investicije u fiksni kapital	2,4	8,7	4,2	5,3	3,9
Izvoz roba i usluga	4,6	9,1	2,4	8,5	3,5
Izvoz roba	6,9	12,8	1,3	11,8	3,3
Izvoz usluga	2,1	4,8	3,9	4,9	3,7
Uvoz roba i usluga	6,7	14,1	1,4	11,0	3,3
Uvoz roba	7,4	15,6	1,1	12,1	3,3
Uvoz usluga	2,9	4,6	3,0	4,5	3,5
Indeks potrošačkih cijena (%)	2,6	10,4	5,7	7,8	3,7
Tržište rada					
Anketna stopa nezaposlenosti (%) ²	7,6	6,3	6,3	6,3	5,6
Broj zaposlenih (u tisućama) ³	1.696	1.742	1.751		
Rast zaposlenosti (promjena, %) ³	1,2	2,7	0,5	2,8	1,5
Prosječna bruto plaća u pravnim osobama (promjena, %) ⁴	4,2	8,3	5,5	6,3	3,8

Izvor: Vlada RH.

Prilog 2. Usporedba makroekonomskih projekcija različitih institucija

Dosadašnji pristup ocjene makroekonomskih projekcija usporedbom projekcija Vlade RH s EK projekcijama proširen je na način da uključuje i projekcije većeg broja institucija koje izrađuju projekcije za Hrvatsku. Povjerenstvo se prilikom usporedbe koncentriralo na dvije osnovne veličine sadržane u projekcijama svih institucija, a koje određuju makroekonomske projekcije – rast realnog BDP-a i indeks potrošačkih cijena. Poteškoću u ovakvom pristupu predstavlja vremensko razgraničenje u datumu projekcija, što u uvjetima visoke makroekonomske neizvjesnosti rezultira i većim korekcijama. Tako "starije" projekcije podcjenjuju rast BDP-a i inflacije u 2022. godini te precjenjuju rast u 2023. godini. Novije pak projekcije ugrađuju ostvarena kretanja kao i učinke negativnih kretanja, posebice zaoštavanje monetarne politike i produženje problema s opskrnom energenata na tržištu EU. Usporedbom projekcija vidljivo je da Vlada u 2022. godini očekuje nešto snažniji rast od prosjeka ostalih analiziranih institucija (5,7 u odnosu na 5,5). Međutim, ukoliko se promatraju samo recentnije projekcije (poglavito hrvatskih banaka), projekcije Vlade ne pokazuju značajnija odstupanja. S druge strane, Vlada je puno opreznija u pogledu očekivanja u 2023. godini u odnosu na druge promatrane projekcije, a slično je i s očekivanim rastom cijena. Pritom, očekivano nešto slabiji rast cijena izravno utječe na niži rast nominalnog BDP-a i komponenti koje određuju poreznu bazu, ali potencijalno podcjenjuje pritisak na rast nominalne javne potrošnje.

Tablica 2. Usporedba makroekonomskih projekcija različitih institucija

Institucija	Datum	Realni BDP (%)			Indeks potrošačkih cijena (%)		
		2022.	2023.	2022-23.	2022.	2023.	2022-23.
Europska komisija	(srpanj)	3,4	2,9	6,4	8,2	3,6	12,1
EBRD	(rujan)	6,5	2,0	8,6	-	-	-
Consensus Forecasts	(rujan)	5,3	2,4	7,8	10,1	5,8	16,5
Erstebank	(rujan)	5,5	2,1	7,7	10,5	6,5	17,7
Privredna banka Zagreb	(rujan)	5,9	2,3	8,3	10,5	6,1	17,2
Zagrebačka banka	(rujan)	5,5	2,7	8,3	10,0	7,0	17,7
Raiffeisen Research	(listopad)	5,8	1,8	7,7	10,6	6,7	18,0
MMF	(listopad)	5,9	3,5	9,6	9,8	5,5	15,8
Hrvatska narodna banka	(listopad)	5,5	1,0	6,5	10,3	6,7	17,7
Prosjek projekcija		5,5	2,3	7,9	10,0	6,0	16,6
Nacrt proračunskog plana	(listopad)	5,7	0,7	6,4	10,4	5,7	16,7
Program konvergencije	(travanj)	3,0	4,4	7,5	7,8	3,7	11,8

Napomena: MMF – Međunarodni monetarni fond, EBRD – Europska banka za obnovu i razvoj

Izvor: Navedene institucije